

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-15

Vår referens

Lars G Larsson

Utvecklingssekreterare

lars.g.larsson@malmo.se

Avgiftsförändringar inför 2026 avseende kost vid boendeinsats och för uppehålle vid vård eller behandling i HVB eller i familjehem för personer med skadligt bruk eller beroende

ASN-2025-19828

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att höja avgiften för uppehålle vid vård och behandling för skadligt bruk eller beroende i hem för vård eller boende (HVB) och familjehem från 80 kr per dag till 130 kr per dag från den 1 januari 2026.

Avgiften följer socialtjänstförordningen (2025:468) och uppdaterar en nivå som varit oförändrad i över 20 år. Förvaltningen föreslås att tillämpa eventuella framtida ändringar av högsta avgift enligt socialtjänstförordningen utan nytt beslut i nämnden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår också att avgiften för kost vid placering i HVB, familjehem, som inte avser vård och behandling för skadligt bruk och beroende, arbetskooperativ och andra boendeinsatser sänks från 126 kronor per dag till 89 kronor per dag från den 1 januari 2026.

Sänkningen följer Konsumentverkets nya beräkningar av matkostnader och innebär att avgiften beräknas utifrån ett genomsnitt för åldersspannet 18–60 år.

Avgiften föreslås baseras på ett genomsnitt av Konsumentverkets årliga beräknade matkostnader, vilket innebär att förvaltningen ska tillämpa eventuella framtida höjningar eller sänkningar utan nytt beslut i nämnden.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att avgiften för uppehälle av den som på grund av skadligt bruk eller beroende får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett familjehem från den 1 januari 2026 ska uppgå till 130 kr per dag.
2. Avgift för uppehälle ska följa den högsta avgift som framgår av socialtjänstförordningen (2025:468), vilket innebär att förvaltningen ska tillämpa eventuella framtida höjningar eller sänkningar utan nytt beslut i nämnden.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att avgiften för kost vid placering på HVB, familjehem, som inte avser vård för skadligt bruk och beroende, arbetskooperativ eller annan insats som beviljas som boende från den 1 januari 2026 ska uppgå till 89 kr per dag, med avdrag om inte alla måltider ingår med 20 procent för frukost, 40 procent för lunch och 40 procent för middag.
4. Avgiften för kost ska baseras på ett genomsnitt av Konsumentverkets årliga beräknade matkostnader för åldrarna 18-60, vilket innebär att förvaltningen ska tillämpa eventuella framtida höjningar eller sänkningar utan nytt beslut i nämnden.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse ASN 251218 - Avgiftsförändringar 2026 avseende kost vid boendeinsats och för uppehållet vid vård eller behandling i HVB eller i familjehem för personer med skadligt bruk och beroende
- Protokollsutdrag arbetsutskottet §261 Avgift och ersättning för uppehållet vid vård och behandling i HVB eller familjehem för skadligt bruk och beroende

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-11-26

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-12-04

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-12-18

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att från och med den 1 januari 2026 höja den högsta avgift som tas ut för uppehälle av personer som på grund av skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel får vård eller behandling i hem för vård eller boende (HVB) eller i familjehem.

Avgiften föreslås höjas från 80 kronor per dag till 130 kronor per dag.

Förvaltningen föreslår också att nämnden beslutar att från och med den 1 januari 2026 sänka avgiften för kost vid placering i HVB eller i familjehem, som inte gäller vård för skadligt bruk och beroende, arbetskooperativ samt vid andra boendeinsatser.

Avgiften föreslås sänkas från 126 kronor per dag till 89 kronor per dag, med avdrag om inte alla måltider ingår med 20 procent för frukost, 40 procent för lunch och 40 procent för middag.

Lagliga förutsättningar för uttag av avgift

Enligt 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725), KL, får kommunen ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som den tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som kommunen är skyldig att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Enligt 2 kap. 6 § KL gäller den så kallade självkostnadsprincipen, det vill säga att kommunen inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som den tillhandahåller.

Enligt 32 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400), SoL, får kommunen inte ta ut avgifter för insatser av behandlingskaraktär. Kommunen får dock enligt samma bestämmelse ta ut ersättning för uppehälle av den som på grund av skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel får vård eller behandling i HVB eller familjehem. Bestämmelsen gäller oavsett om vården sker med stöd av SoL eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och omfattar endast vuxna personer.

Kommunen får dessutom enligt 32 kap. 1 § SoL ta ut skälig ersättning för andra insatser.

Regeringen fastställer i förordning den högsta avgift som får tas ut för uppehälle. Avgiften regleras i 17 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2025:468), SoF och uppgår sedan den 1 juli 2025 till 130 kr per dag.

Den tidigare nivån om 80 kronor per dag har varit oförändrad sedan förordningens ikraftträdande 2002.

Om den enskilde saknar inkomst eller har så låg inkomst att full avgift inte kan tas ut får avgiften fastställas till ett lägre belopp eller helt sättas ned. Personer som uppbär försörjningsstöd är befriade från avgift.

Enligt 33 kap. 6 § SoL bör förvaltningen besluta att helt eller delvis avstå från krav om den enskilde saknar betalningsförmåga.

Tidigare beslut om avgift och nuvarande nivåer

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade i ärende ASN-2020-3145 om ett antal avgifter och ersättningar som ska gälla inom förvaltningens verksamhetsområden.

Nämnden beslutade bland annat att avgiften vid vård och behandling för missbruk på HVB eller i familjehem skulle uppgå till 80 kronor per dag, i enlighet med då gällande högsta avgift enligt SoF.

Övriga avgifter vid placering på HVB, familjehem som inte avser vård för skadligt bruk eller beroende, arbetskooperativ samt insats i form av boende med eller utan stöd eller skydd har också fastställts av nämnden (ASN-2023-6969).

Nivåerna för dessa avgifter följer vissa index, såsom prisbasbeloppet, konsumentprisindex (KPI) samt Konsumentverkets årliga beräkningar av matkostnader. Avgiften avser bland annat logi och i förekommande fall kost. I samma ärende beslutade nämnden också att ta bort avgiften vid placering på skyddat boende för personer som är utsatta för våld i nära relation.

I ovan ärende (ASN-2023-6969) beslutade nämnden att avgiften för kost skulle tas ut på samma sätt som funktionsstödsnämnden tar ut avgift för kost, det vill säga matabonnemang för personer med insats i form av gruppboende eller korttidsvistelse enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Avgiften har baserats på ett genomsnitt av Konsumentverkets beräkningar av matkostnader för åldersgrupperna 18–30 år och 31–60 år, under antagandet att samtliga måltider äts hemma.

Sedan nämndens beslut 2023 har avgiften justerats upp både 2024 och 2025 i takt med Konsumentverkets uppräkningsmetod och år 2025 uppgår avgiften till 126 kronor per dag om alla måltider ingår. Avgiften för logi är 89 kr per dag.

Inför 2026 har Konsumentverket beslutat att sänka de beräknade matkostnaderna för vuxna med 1 107 kronor per månad, vilket motsvarar en minskning med 29 procent.

Sänkningen beror på uppdaterade kostråd med mer växtbaserad mat, en ny prismättningsmetod samt den planerade sänkningen av matmomsen från 12 till 6 procent. Konsumentverket har dessutom ändrat indelningen av åldersgrupper för beräkning av matkostnader.

De tidigare grupperna 18–30 år, 31–60 år och 61–74 år har ersatts med nya grupper: 18–24 år, 25–50 år, 51–70 år samt 71 år och äldre.

Förändringen av Konsumentverkets beräkningar påverkar även funktionsstödsförvaltningen samt hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen.

Till skillnad från arbetsmarknads- och socialförvaltningen beslutas avgifterna inom dessa förvaltningar av kommunfullmäktige. Det finns en planering att se över avgifterna under 2026, men eftersom besluten fattas av kommunfullmäktige är det troligt att ett nytt beslut tas först under andra halvåret 2026 och börjar gälla 2027.

Fram till dess kommer avgifterna inom dessa förvaltningar, enligt tillgänglig information, att sänkas från den 1 januari 2026 i ungefär samma omfattning som arbetsmarknads- och socialförvaltningen.

Förslag till förändring av avgifter

Avgift för uppehållet vid vård och behandling för skadligt bruk och beroende

Mot bakgrund av ovanstående föreslår arbetsmarknads- och socialförvaltningen att nämnden beslutar att höja avgiften för uppehälle vid vård och behandling för skadligt bruk eller beroende från 80 kronor per dag till 130 kronor per dag, med tillämpning från och med den 1 januari 2026, i enlighet med socialtjänstförordningen (2025:468).

Den föreslagna avgiften följer den högsta avgift som anges i socialtjänstförordningen, uppdaterar en nivå som varit oförändrad i över 20 år och säkerställer en mer enhetlig avgiftsnivå som bättre än tidigare harmonierar med övriga avgifter för insatser förenade med boende då kost ingår.

Avgiften ska följa den högsta avgift som framgår av socialtjänstförordningen, vilket innebär att förvaltningen ska tillämpa eventuella framtida höjningar eller sänkningar utan nytt beslut i nämnden.

Avgift för kost

Mot bakgrund av ovanstående förändringar föreslår förvaltningen att avgiften för kost beräknas på ett något annorlunda sätt än tidigare.

Eftersom de tidigare åldersgrupperna inte längre finns föreslås att avgiften beräknas som ett genomsnitt av Konsumentverkets beräknade kostnader för mat för hela åldersspannet 18–60 år (43 olika åldrar).

En sådan beräkning innebär att avgiften för kost år 2026 uppgår till 89 kronor per dag. Liksom enligt nuvarande regelverk föreslås att avdrag görs när alla måltider inte ingår, med 20 procent för frukost, 40 procent för lunch och 40 procent för middag.

Avgiften ska utgå från ett genomsnitt av Konsumentverkets beräknade matkostnader för åldrarna 18-60, vilket innebär att förvaltningen ska tillämpa eventuella framtida höjningar eller sänkningar utan nytt beslut i nämnden.

Förvaltningen ska bevaka resultatet av framtida utredningar om avgifter i Malmö stad och vid behov återkomma till nämnden med förslag på förändrad avgift.

Förvaltningen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna av en sänkt avgift för kost är begränsade.

Enligt underlag från debiteringsenheten uppgick fakturerat belopp för kost under perioden augusti–oktober 2025 till cirka 90 000 kronor. Under förutsättning att perioden är representativ motsvarar det cirka 360 000 kronor per år.

Med den föreslagna avgiften skulle intäkterna minska med cirka 107 000 kronor per år, till omkring 261 000 kronor. Det verkliga bortfallet blir sannolikt något lägre eftersom inte alla brukare betalar fakturerat belopp.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef